

Over het voorkomen van *Cardium exiguum* Gmelin in Nederland

door

J. van Dalsum

Bij een tocht langs het Kanaal door Walcheren op 8 September 1947, trof ik ongeveer een km ten zuiden van Veere, op de basaltglooiing van het kanaal, de wrakstukken van een wagen aan, die bij de oorlogshandelingen van 1944 in het water terecht was gekomen en \pm een jaar later, te oordelen naar de grootte van de mosselen waar de kar dicht mee begroeid was, provisorisch op de kant getrokken, totdat de rommel definitief opgeruimd zou worden.

Op de planken vloer van de kar lag nog een dikke laag fijne klei, geheel ingedroogd en vermengd met een menigte schelpen: *Cardium edule* L. van klein tot groot, de meeste behorende tot de zuivere zeevorm; doch ook allerlei overgangen naar het *paludosum*-type, enige juveniele exemplaren van *Macoma balthica* (L.), vele *Mya arenaria* L. van enige mm groot tot bijna volwassen, een aantal fragmenten van *Petricola pholadiformis* Lam. en enige juveniele exemplaren van *Tapes pullastra* (Mont.). Van de Gastropoda werden aangetroffen: 1 exemplaar *Hydrobia ulvae* (Penn.), zeer vele *Nassarius reticulatus* (L.) en een exemplaar van *Retusa obtusa* (Mont.).

Van de meeste dezer soorten was het voorkomen in het Kanaal door Walcheren reeds lang bekend. Opmerkelijk is echter de vondst van 6 kleppen van *Cardium exiguum* Gmel. Deze kleppen waren sterk verbleekt door de zon en enigszins verweerd. Enkele zagen er echter zodanig uit, dat het vermoeden gewettigd was dat ze wellicht recent zijn; wat bevestigd werd door de vondst van een volwassen klep, die er zeer vers uitziet en zeker recent is.

Deze is zeer stevig, 12 mm lang en 10 mm breed; bezit nog zijn natuurlijke glans en kleur. De buitenzijde is geelachtig, de echte *Cardium*-kleur. De ribben hebben de karakteristieke driehoekige doorsnede, terwijl de voorste drie knobbeltjes dragen. De intervallen tussen de ribben zijn opgevuld met vrij grove dwarse richeltjes, die onder de loupe enigszins een traliesculptuur veroorzaken. De algemene vorm is typisch voor *C. exiguum*, met de hoge hoek achter het slot en de hoge schouder die schief van de top naar het punt, waar onderrand en achterrind tezamen komen, loopt.

Van Regteren Altena (1937) vermeldt van deze soort, dat de exemplaren van onze stranden, op enkele uitzonderingen na, geen recent voorkomen hebben; dat zij in het Nederlandse Plistoceen, maar vooral in de Eemlagen, algemeen is. Daar de soort aan de Engelse kusten leeft, zou het hem niet verwonderen, wanneer zij ook bij Zeeuws-Vlaanderen of Walcheren recent zou blijken voor te komen. Deze opmerkingen worden door Van Benthem Jutting (1943) overgenomen.

Bloklander en Brouwer (1946) vermelden een doublet te Terheiden, 25-X-1941, op een kurkenzak gevonden. Van Benthem Jutting (1947) vermeldt als vindplaatsen van recente exemplaren: Monster en Domburg. Het eerste exemplaar is vrijwel zeker drijvende over een grote afstand getransporteerd. Uit het kaartsysteem van het Comité ter Bestudering van de Molluskenfauna van Nederland blijkt, dat de opgave Monster betrekking heeft op hetzelfde exemplaar, daar Terheiden tot de gemeente Monster behoort; terwijl de vermelding van Domburg betrekking heeft op 1 linkerklep, die er zeer vers uitziet met sporen van de oorspronkelijke kleur aan de achterzijde. Deze laatste is verzameld door

C. Brakman op 3 Januari 1942. Voor onze fauna was het dus tot nu toe een dubieuze soort.

Uit de hier beschreven vondst blijkt echter wel overtuigend dat, al is zij nog niet levend aangetroffen, we wel mogen aannemen, dat deze soort in het Kanaal door Walcheren leeft en dat we haar dus definitief aan de lijst van onze fauna mogen toevoegen.

Tenslotte wil ik op deze plaats Mevrouw W. S. S. van der Feen—Van Benthem Jutting, Dr. C. O. van Regteren Altena en het Comité ter Bestudering van de Molluskenfauna van Nederland dank zeggen voor hun inlichtingen.

Literatuur

- Benthem Jutting, T. van, 1943. Mollusca (I), C. Lamellibranchia. Fauna van Nederland, afl. 12, pp. 246—247.
- Benthem Jutting, W. S. S. van, 1947. Lijst van gemeenten als vindplaatsen van Nederlandsche mollusken. *Basteria* vol. 11, p. 82.
- Blokländer, A. E. M. H. en J. Brouwer, 1946. De natuurlijk adventieve Loricata, Gastropoda en Lamellibranchiata van het Nederlandsche strand. *Basteria* vol. 10, p. 61.
- Regteren Altena, C. O. van, 1937. Bijdrage tot de kennis der fossiele, subfossiele en recente mollusken, die op de Nederlandsche stranden aanspoelen, en hunner verspreiding. Diss. Amsterdam en N. Verh. Baatafsch Gen. (2) vol. 10, no. 3, p. 77.